

Uppföljning av intern kontrollplan 2023

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Granskningar	4
Kommungemensamma granskningar	4
Risk: Bristande tillgänglighet.....	4
Granskning: Bristande tillgänglighet.....	4

Inledning

Den interna kontrollen ingår i grundskolenämndens samlade styr- och ledningssystem. Grundskolenämnden har det yttersta ansvaret för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen ska vara praktiskt och ändamålsenligt uppbyggd utifrån verksamhetens behov och förutsättningar samt hantera risker och förebygga att fel uppstår genom att vara ett verktyg för att se till att:

- verksamheten är ändamålsenlig och effektiv
- information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig
- lagar, förordningar och styrdokument efterlevs
- säkra tillgångar och förhindra förluster samt upptäcka och eliminera eller förebygga allvarliga fel.

I grundskolenämndens interna kontrollplan för 2023 anges vilka olika granskningsområden som ska följas upp under året. Granskningarna återrapporteras till nämnden löpande under året i separata rapporter liksom denna.

Granskningar

Kommungemensamma granskningar

Risk: Bristande tillgänglighet

Beskrivning av risk

Risk för att alla människor inte kan ta del av stadens verksamheter, insatser och tjänster på grund av att tillgänglighetsbrister inte löpande identifieras och åtgärdas. Det kan leda till bristande likvärdighet, diskriminering och till att mänskliga rättigheter inte tillgodoses.

Enhet

Grundskolenämnden

Granskning: Bristande tillgänglighet

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Granskningen utgår från det nationella målet för funktionshinderpolitiken: Att med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs 2006 av FN:s generalförsamling och ratificerades av Sverige 2008.

Tillgänglighet innebär [i detta sammanhang - definition från Myndigheten för delaktighet (MFD)] att samhället utformas för att så många som möjligt ska kunna ta del av det. En förutsättning för att många personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga i samhället är tillgänglighet. Tillgänglighet handlar om att kunna ta del av den fysiska miljön och kunna ta sig runt i samhället. Det innebär också att få tillgång till information och kommunikation och att kunna använda produkter, miljöer, program och tjänster.

Syfte med granskningen:

Syftet med granskningen är att undersöka hur Malmö stads förvaltningar och helägda bolag arbetar för att säkerställa att det sker ett löpande arbete för att identifiera brister och förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där kommunal verksamhet bedrivs. Granskningen syftar också till att tydliggöra ansvar och rutiner samt till att identifiera möjliga utvecklingsområden.

Omfattning/avgränsning:

Granskningen omfattar Malmö stads samtliga nämnder och helägda bolag och genomförs på samma sätt av nämnder och bolag. Tillgänglighet är ett omfattande område och avgränsning har gjorts till lokaler.

Granskningsmetod:

Granskningen kommer att genomföras på samma sätt för stadens nämnder och bolag och består av två delar:

- Granskning genom frågor kring nämndens/bolagets arbete med att systematiskt identifiera och åtgärda befintliga tillgänglighetsbrister i lokaler där kommunal verksamhet bedrivs, hur samverkan med relevanta aktörer bedrivs etcetera.
- Granskning av tillgängligheten vid ett antal utvalda lokaler, med utgångspunkt från checklista.

- Grundskoleförvaltningen har valt att utöka granskningen, från att granska en enhet till att omfatta tre enheter, samt att i den mån skolorna har haft möjlighet komplettera checklistan kring den fysiska tillgängligheten med ett självskattningsverktyg av tillgängligheten i den fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljön, då förvaltningens uppdrag utgår från samtliga tre. Det självskattningsformuläret togs fram utifrån en intern kontroll-granskning kring tillgängliga lärmiljöer 2021.

Resultat

Checklistan gick igenom på tre skolenheter, dels en slumpmässigt utvald skola. Denna är en F-9-skola byggd på 1960-talet, med flera nyligen reoverade delar. De två kompletterande skolorna valdes ut där en är en relativt nybyggd högstadieskola och en mindre specialenhet i ett äldre hus.

I huvudsak bedöms utfallet av granskningen vara bra även om det vid de besökta skolenheterna framkom några mindre brister. Bland de brister som konstaterades fanns bristfällig skyltning vid tillgänglig toalett, svårigheter med tillgänglig parkering, bristfällig skyltning utomhus tillsammans med avsaknad av plant underlag fritt från hinder. Vidare fanns en hjärtstartare i ett låst utrymme, i vissa fall saknades konststramarkeringar vid dörrar och inne på tillgänglig toalett.

Av de kompletterande självskattningarna framkom i viss mån andra resultat än de vid genomgången av checklistan. Dels uttryckte viss personalen brister med belysningen som inte framkom vid genomgång av checklistan. Därtill framkom att det finns brister i ljudmiljön i form av att det är högljutt eller att ljud utifrån kommer in i lokalerna, vilket påverkar tillgängligheten i både den pedagogiska och sociala lärmiljön. Ett annat område som lyftes som negativt av viss personal var luftkvalitet och ventilation. Det framkom även en skillnad i hur tillgängligheten till den centrala elevhälsan upplevdes, där främst den mindre enheten upplevde det stödet som mindre tillgängligt.

På förvaltningen är enheten för lokalplanering organiserad så att varje utbildningsområde, och därmed skola, har en projektledare knuten till sig med vilken man kan föra löpande dialog. I den dialogen kan dels det som utgör felanmälan och löpande underhåll tas upp, dels den mer långsiktiga planeringen. Det förra sker kontinuerligt medan det mellan skolan och projektledaren hålls möten varje termin där man gemensamt tar upp och diskuterar förbättringsbehov i skolans lokaler. Skolornas systematik kring att upptäcka brister och förbättringsbehov består till stor del av den skydds rond som genomförs varje år. En förutsättning härvid är att skolorna har kunskap och resurser för att identifiera brister och utvecklingsområden så att de kan förmedlas till förvaltningen. Det är också viktigt att alla verksamheter, såsom specialverksamheterna, inkluderas i den systematiken.

Förvaltningen har två huvudsakliga styrande dokument kopplat till lokaler och dess utformning. Dels lokalbehovsplanen som beskriver behovet av lokaler och platser utifrån befolkning och elevunderlag, dels lokalprogrammet som ska vägleda kring planering av ytor, funktioner, möblering etc.

Vidare kontroll och systematik sker genom att miljöförvaltningen genomför såväl anmälda som oanmälda tillsynsbesök utifrån olika aspekter. Dessa kan innebära direkta åtgärder på skolan och de lyfts vid behov inom förvaltningens lokalgrupp för diskussion om de mer systematiskt behöver ses över.

Analys

Det finns en naturlig svårighet i att fullt ut använda en checklista som tagits fram för att passa stadens alla verksamheter. En stor del i detta beror på att skolor inte är allmän plats där vem som helst får vistas, utan samtliga besökare (både elever och vårdnadshavare) har ett skäl till att vara där och någon som ansvarar för att ta emot och vägleda dem. Detta påverkar exempelvis hur aspekter som att på egen hand orientera sig eller att ta sig till och från enheten ska tolkas. Att skolorna exempelvis inte har en reception med självservice eller information om utrymning på flera språk är ett medvetet val utifrån att besök på förhand ska vara planerade och personal som ansvarar för besökaren ska kunna vägleda vid exempelvis ankomst eller utrymning. På liknande vis finns flera av de hjälpmedel som finns på checklistan för de elever som har behov av det. Exempelvis finns det inte hörselslinga vid entrén för allmänheten, men detta installeras i

klassrum för de elever som har behov av det. Den typen av lokalanpassningar finns det rutiner för och medel för detta behovsprövas genom processen för tilläggsbelopp.

Genomförandet av granskningen tjänade på att den gjordes tillsammans med representant för verksamheten som kunde ge sammanhangsbeskrivningar och motivera hur eller varför en brist fanns. Vissa frågetecken lyftes dock kring hur skolan ska hantera tillfälliga tillgänglighetsbrister till exempel i samband med renoveringar eller ombyggnationer. Likaså tycktes det finnas en bättre systematik på de två större skolenheterna.

Att använda olika verktyg för att bedöma tillgängligheten, genom både checklistan och självskattningsverktyget, innebar att aspekter belystes annorlunda och delvis gav olika resultat. Det indikerar att tillgänglighet uppfattas olika och kräver olika perspektiv för att vara faktiskt vara inkluderande.

Det uppstod, främst utifrån frågor kring parkering och möjlighet att ta sig till och från skolan, vissa frågor kring samverkan mellan förvaltningar i staden.

Slutsats

Det har av granskningen framkommit att tillgänglighet är ett komplext område som inte kan reduceras till lokalerna som eleverna vistas i. Det kräver ett tvärfunktionellt förhållningssätt för att miljöer ska kunna vara tillgängliga för alla, vidare behöver både personal och målgrupper involveras för att helt belysa aspekter av tillgänglighet. Utifrån den här granskningen bedömer förvaltningen att det överlag finns en bra systematik kring den fysiska tillgängligheten men att det tvärfunktionella samarbetet kring även pedagogisk och social tillgänglighet kan utvecklas ytterligare. Till detta hör att alla olika verksamheter inkluderas i den systematiken.

Förvaltningen har sedan tidigare beslutat om att göra tillgängliga lärmiljöer till ett åtagande, vilket innebär ett arbete som är planerat att starta under hösten 2023. Mot bakgrund av detta föreslås inga skarpa förbättringsåtgärder utifrån resultatet men att granskningen och dess slutsatser tas i beaktande vid arbetet med åtagandet.